

מבשר טוב

סעודה ג'

פרשת נשא ונעילת חג השבועות

תשס"ט

פעיה"ק ירושלים ת"ו

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: נָשָׂא אֶת רֵאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם". [במדבר פ"ד כ"ב] ואיתא בספה"ק שבני גרשון הוא רומז על בני המגורשים מהקדושה, שיש צווי מיוחד "נשא את ראש בני גרשון" לנשא ולרומם את האנשים הללו שנתגרשו מהקדושה. ואפשר לבאר באופן אחר כעין זה, ש"בני גרשון" הוא מרמז על זמנים מגורשים, שהרי לכל אדם יש זמני נפילה, ויש לו הרגשה כאילו הוא מגורש מהקדושה, ויש לו קושי בעבודת השי"ת. ולזה יש צווי מיוחד "נשא את ראש בני גרשון". שצריך האדם לרומם את הזמנים הללו, ולחזק עצמו אף בזמנים קשים. וחיוב זה הוא בכלליות ובפרטיות, וכל יהודי מצווה לחזק עצמו ולנשאות ולרומם את ראשו בזמנים כאלו שהם בחינת "בני גרשון" מגורשים מהקדושה. ונראה לבאר בעזרת השי"ת מה הם האופנים שבהם יוכל האדם לחזק עצמו אף בזמני נפילה, ומהיכן שואבים את הכוחות להתחזק בזמנים אלו שהם בחינת מגורשים מהקדושה.

והנה בזמן שבית המקדש היה קיים, מקור החיות של בני ישראל היה מבית המקדש, ובעת שהיו עולים לרגל אזי כל איש ישראל היה שואב מבית המקדש כוחות התחזקות שיוכל להחזיק עצמו אף בזמנים קשים, ומביהמ"ק היו שואבים את הכוחות ואת התעוררות והחשק לעבודת השי"ת.

אך לאחר שחרב בית המקדש, צריך לבאר מהיכן אפשר לקחת את הכוחות ואת ההשפעה רוחנית שהיה בזמן בית המקדש, וזה וודאי שאף בזמן הגלות אחר חורבן בית המקדש עדיין יש אופן ומקור לשאוב ממנו חיות לעבודת השי"ת, שהרי איתא בגמ' תענית [כה]. "גמירי דמיהב יהבי, מישקל לא שקלי". הרי שכלל הוא שכל שפע טוב שיורד מן השמים לעולם לא נוטלים אותו חזרה, ואם כן ודאי שההשפעות וההתעוררות שהושפע מהבית המקדש, יש אופן לקבלם גם זמן הגלות אחר חורבן בית המקדש.

ואיתא בספה"ק שכוחות ההשפעה שהיו בבית המקדש הוטמנו בשבתות וימים טובים, שע"י שמירת השבתות וימים טובים יש בהם כוחות השפעה ומקור חיות וחיזוק לכל איש ישראל, ומצוות שבת נשארה בשלימות אף אחר חורבן הבית, ואף בגלות יכולה השבת להשפיע על האדם, ואדרבה השבתות בזמני הגלות גדלה מדרגתם יותר מהשבתות שבזמן בית המקדש וכמו שאיתא בספה"ק תפארת שלמה [פרשת כי תצא] וז"ל: "כי השומר שבת הוא ממשיך החסדים כמו בזמן המקדש. וכבר אמרנו בפ"י הפ' (בתפילת לכה דודי) רב לך שבת בעמק הבכא. רב לך שבת גם בעמק הבכא הוא בזמן הגלות כוחו של שבת הוא רב מאד. וז"ש (ויקרא יט, ל) את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו לשון ראי' והכל עולה בקנה אחד הזוכה לשבת זוכה למקדש" עכ"ל"ק.

וכמו כן איתא בספה"ק שהג' רגלים הם מקור החיות והשפעה על ימי החול, ולכן המועד נקרא רגל שהוא מלשון "רגלים" כי המועדים הם נותנים את כוחות העמידה והחיזוק אף בזמנים החשוכים והקשים. ואופן החיות והחיזוק של בני ישראל בימות השנה הוא נילקח מהמועדים שהם נותנים השפעה רוחנית על כל השנה כולה.

ויש להתבונן לפי זה, מדוע אין אנו רואים תמיד שהשפעת השבתות ו"ט ממשיכים אף אחר השבת והיו"ט, ואף שבשבת ויו"ט עצמו כן מרגיש האדם זמני גדלות והתעלות, וניתן לחוש את התעוררות והתחזקות, אך מיד אחר השבת והיו"ט לא רואים את רושם ההשפעה מהזמנים הללו על בני אדם, ולכאורה יפלא הדבר מאד, שהרי נתבאר שהשבת והיו"ט הוא מקור חיות וחיזוק בני ישראל בזמני הגלות, א"כ לכאורה משורת הדין הוא שאחר השבת והיו"ט היה האדם צריך להיות בבחינה נעלית יותר, ושיושאר עליו רושם הקדושה מהיו"ט, ומדוע לא רואים את רושם ההשפעה, וכיצד הם האופנים שיוכל האדם לשמור אצלו את קנייני הקדושה שרכש בשבתות ויו"ט.

*

וכמה סיבות יש לתופעה זו ויבואר בהקדם דברי הספה"ק "חלקת יהושע" [פרשה דידן] וזל"ק: "הנה ידוע מפי ספרים, ובפרט בספרי הבאר מים חיים, שבכל דבר יש ניצוצין קדישין, ובפרט בדברים הגשמיים, ובאם אדם עושה כל הדברים הגשמיים בקדושה, הגם שיש כמה דרכים, אך עכ"פ כמ"ש בשלחן ערוך [או"ח סי' רל"א] "בכל דרכין דעהו", בכדי שיבוא לו מזה תכלית טוב, כמו באכילה שיהיה לו כוח ללמוד וכדו', אז זה חשוב מאד בשמים ממעל, וכו' דהנה באמת כפי מה שאדם מקדש ומטהר עצמו בדברים הגשמיים ועושה בקדושה אז גם מרגיש בתורה ותפילה ג"כ טעם בעבודתו".

"וזה "ואיש את קדשיו לו יהיה", כפי שבדברים של עצמו שמרמוז "לו יהיה", שעוסק בהם לשם שמים אז "ואיש את קדשיו", כך תורתו ועבודתו ודברים של קדושה מרגיש בהם טעם וחיות דקדושה. וזה [אבות פ"א מ"ג] "ויהי מורא שמים עליכם" דהעיקר היראת שמים יהיה בדברים של עצמכם, ואז יהיה יראת שמים, מזה יהיה גם כן נמשך שיהיה לכם יראת שמים [גם מדברים של קדושה] "עכל"ק.

ומבואר מדברי קדשו, דהרוצה שיהיה לו קניין שיחזיק אצלו הקנייני קדושה, "לו יהיה", "לו" מרמוז על עניני גשמיות, דאם מתקן עצמו בענייני גשמיות אז יהיה לו קניין בקדושה, ונמצא שהאופן שיושאר אצל אדם רשמי קדושה, הוא רק בזמן שמתקן עצמו בענייני אכילה ושתייה, וזה הסיבה שאחר השבתות והיו"ט אין על האדם רושם מהשבת והיו"ט, והוא מחמת שמכניס ומשקיע עצמו בגשמיות, ובזה מגרש את כל כוחות וההשפעות הרוחניות שהושפע על האדם בשבת ויו"ט.

ולזה צריך להיות עבודת האדם שיזהר עצמו בעניינים הללו של גשמיות לבל יפול וישתקע בעניינים אלו, ואז יושאר אצלו הרושם מהשבת ויו"ט, וזה ודאי פשוט שצריך ליזהר שלא יהיה ח"ו בבחינת "התאוות תאוה" שמתאווים ומשתוקקים שיהיה להם תאוות. אך צריך גם שיזהר בענייני עולם הזה, שלא ישתקע בתאוות, כי בזה יכול האדם לאבד את כל קנייני הקדושה שלו, וכבר הארכנו בזה בספר "מבשר טוב, שולחנו של אדם מכפר" שיצא עתה לאור, היאך יתנהג האדם בענין אכילתו, ובענין חשיבות ונחיצות הזהירות בעניינים הללו של תיקוני אכילה, אך היסוד המתבאר שם הוא, שאין צריך האדם לסגף עצמו בתעניות וסיגופים, ולהיות מנותק ופרוש מן העולם, שהרי כבר כתב הרמב"ם בהלכות דעות [פרק ד'] שבריאות הגוף הוא צורך עבודת השי"ת וז"ל: "היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה, לפיכך צריך להרחיק אדם עצמו מדברים המאבדין את הגוף, ולהנהיג עצמו בדברים המברין והמחלימים" ע"כ. כי אין אפשרות לקים תורה ומצוות בלא אכילה ושתייה, כי רק כשיש בריאות הגוף יכול האדם לעבוד את קונו, ורק בגוף בריא אפשר לקים תורה ומצוות כראוי,

וכך גם מבואר בספה"ק תולדות אדם [סוף פרשת מצורע] וזל"ק: "כי קודם צריכים להיות בריא בבריאות הגוף בשלימות, כדי שיוכל לעבוד את השי"ת. כמו שאמר לי הרה"ק ר' ישראל מרוזין זצ"ל"ה זי"ע, כשהייתי אצלו בימי נעורותי, והייתי מדבר עמו אודות רפואת הנפש ורפואת הגוף, ואמרתי לו שרפואת הנפש הוא עיקר אצלי. והוא ז"ל אמר לי, לא כן, כי קודם צריכים להיות כלי לקבל, ואם ח"ו הגוף אינו שלם, אזי אינו כלי לקבל, לזאת צריך להיות רפואת הגוף קודם" עכל"ק.

וא"כ ודאי שאין צריך האדם לפרוש לגמרי מאכילה ושתיה ושינה, אך צריך ליזהר בעת אכילתו באיזה אופן הוא אוכל שלא יכניס כל ראשו באוכל, ולא להיות משוקע בגשמיות אלא יהיה אכילתו בקדושה וטהרה, וכמו שכתב בספה"ק "נועם אלימלך" [פרשת כי תשא] וז"ל: "ונחושת: לשון נחש, לשון נופל על הלשון, רוצה לומר הגשמיות, דהיינו אכילה ושתיה וענייני גשמיות עולם הזה הבא מצד הנחש, צריך להכניס הכל אל הקדושה, שיאכל וישתה בקדושה ובטהרה ובמחשבות טהורות, הכל למען עבודתו יתברך ובזה הוא גורם השפעות לישראל ולעולם" עכ"ל.

ואופן אכילת האדם הוא שיאכל רק בשביל בריאות גופו שיהיה לו כוחות לעבודת השי"ת, וכמו שכתב בזה בספה"ק "נועם אלימלך" [פרשת תולדות] וז"ל: "ותאמר לו אמו היא השכינה הקדושה, שתהיה כוונתך בכל ענייני עולם הזה הן באכילה ושתיה ושאר גשמיות רק לשמים להוציא ניצוצות קדושות מתוך המאכל באוכלך בקדושה ובטהרה ושיהיה לך כח לעבוד לו יתברך ולעסוק בתורתו ובמצותו וכן בכל דבר יהיה כוונתך לשמים" עכ"ל. וזו הדרך שיהיה לאדם בעת אכילתו, שיברר במחשבתו שכל אכילתו הוא רק כדי שיהיה לו כוחות לעבוד את השי"ת, ולקיים התורה ומצוות, אך לא יאכל רק כדי תאוות נפשו.

וכן האנשים הטרוודים על פרנסתם, ומוכרחים לעסוק בענייני עולם הזה, צריכים ליתן אל ליבם, שלא יהיה כל ראשם מונח ושקוע בעולם הזה, אלא יחשוב כבר בראשית היום לפני הליכתו לצורך פרנסתו, כי כל מטרתו בעסקו בענייני עולם הזה, הוא רק במטרה שיוכל לעבוד את השי"ת, וזה הוא תכליתו בעולמו, וכל מגמתו ועוסקו בענייני עולם הזה, הוא רק במטרה שיוכל לכלכל את אנשי ביתו, ושיוכל להיות ממחזיקי התורה, ולפזר צדקה, וזה עיקר מטרתו בעת עסקו בענייני עולם הזה, ויתבונן במחשבה זו כל יום, שאין עסקיו בענייני העולם הזה מטרה בפני עצמה, אלא אינה אלא אמצעי שיוכל לעבוד את השי"ת.

ובמחשבה זו יכול להעלות את כל עסקיו בענייני גשמיות, שיהפכו לרוחניות וחפץ של מצווה. וכמו שאמר הרה"ק מפורישוב זצוקללה"ה שיזהר אדם שלא יכניס עצמו אל הגשמיות אחר עסקו בדבר רוחני, כי אז הופך את עבודתו הרוחנית לגשמיות, וכן להיפך אם מתקן את ענייני הגשמיות, אזי אף ענייני הגשמיים נעשים רוחניים. ולכן צריך האדם ליזהר מאד שלא יהיה כולו שקוע בגשמיות, שלא יאבד ח"ו את כל ההשפעות הרוחניות שיש לו, וכבר הארכנו בעניינים הללו בספר "מבשר טוב שולחנו של אדם מכפר" עיי"ש.

*

ובעוד נראה לבאר, היאך אפשר לקיים את הצווי "נשא את ראש" לרומם את הזמנים הקשים המגורשים מהקדושה, והיאך יוכל להחזיק בזמני נפילה, ויבואר בהקדם דברי הספה"ק נועם אלימלך [פרשת אמור] וז"ל: "בענין אחר נראה לפרש דברי רש"י ז"ל, "להזהיר גדולים על הקטנים" להיות כל האדם בשעה שעוסק בתורה או בתפלה, או באיזה דבר קדושה, אז הוא בגדלות המוחין, וכך הדרך הצדיקים, שלפני התפלה המה מיישבים עצמם ומוחין שלהם לפני מי הם מתפללין, והקדושה היא מגביה המוחין בעת העסק בה, אבל אחר התפלה או עסק הקדושה ההוא הוא נופל לקטנות המוחין, בהילוכו בהבלי הזמן, וזה אינו תכלית העבודה השלימה, כי אדם צריך להיות תמיד בקדושה ובטהרה בלי הפסק רגע אחד, לזה צריך לקשר עצמו כל כך בעת הגדלות מחשבתו בהשם יתברך ברוך הוא שיהיה מחשבתו קשורה אף שילך ממנה, וזה "להזהיר גדולים" פירוש בשעה שהם בגדלות "על הקטנים" שישארו בקדושתם אף שיהיו בקטנות וק"ל" עכ"ל.

והיינו כי כל האדם יש לו זמני עליה, בחינת גדלות דמוחין, שבזמנים אלו יש לו חשק לקיים התורה ומצוות, אך יש זמנים של ירידה, בחינת קטנות דמוחין, שקשה לאדם להתפלל וללמוד ולקיים רצון השי"ת, וזה בין בכלליות ובין בפרטיות, וכך הוא טבעו של עולם.

והסיבה לזה הוא מחמת חטא אדם הראשון, שאז נוצר עירוב טוב ורע, ואצל כל אדם בפנימיותו יש תערובת טוב ורע, ומפאת ששוכן אצל האדם כוחות טובים וכוחות רעים, לכך פעמים שהאדם נמשך לעשות טוב ולקיים את רצון השי"ת, אך פעמים שכוח הרע גובר אצלו, ואז אין לו חשק ומצב רוח לעבודת השי"ת, והכול הוא מחמת חטא אדם הראשון, שאז נכנס אצל כל אדם תערובת טוב ורע, וזה הוא הגורם לאדם לזמני עליה וזמני נפילה. ורק אצל יחידים כמו האבות הקדושים והרה"ק ר' אלימלך מליזענסק זיעועכ"י, מצינו שהפכו את כוח הרע שבהם לטוב, ותיקנו את הרע שהיה בתוכם מחטא אדם הראשון, ורק אצל יחידים סגולה אלו אין זמני ירידה, מכיון שאין אצלם

תערובת טוב ורע. אך אצל שאר בני אדם, תמיד יש זמני של גדלות, וזמנים של קטנות, ושורשו בתערובת טוב ורע הנמצא בתוך פנימיותו של אדם, וחילוף הזמנים הוא גם בכללות בעולם, וגם בפרטות אצל כל אחד ואחד.

ולכן צריך לזהר שלא ליפול לגמרי בזמני ירידה, אלא יאמין שהקשיים יעברו ויחלפו, וכמו שכתב זקני בספה"ק תולדות אדם [פר' מקץ] וזל"ק: "ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח וגו': ביאור דבר זה הוא כנודע, אף שצפון מרמז על מדת הדין, מכל מקום שם גנוזים כל השפעות טובות, כמאמר הכתוב "מצפון זהב יאתה", רק שמשום הכי נקרא מידת הדין, מפני שהשפע צפון רק לראויים אליה, כמאמר הכתוב "יצפון לישרים תושיה" והוא מדת יצחק בחינת גבורה, וצימצום להשפיע לכנסת ישראל, שראויים להשפע, ועל ידי הצימצום להם דייקא הם מרגישים יתר חיבה" עכל"ק. וכך גם רואים שהיה בעולם במשך הדורות, שכל פעם אחר זמנים קשים ומלחמות היה שפע רב בעולם, כי כלל הוא שאחר זמנים קשים באים זמנים טובים.

וזה מה שכתב בספה"ק "נועם אלימלך" "להזהיר גדולים על הקטנים", שצריך האדם להתכונן בזמנים של גדלות הדעת, ולהכין עצמו לזמנים של קטנות הדעת, שיוכל להחזיק ולא ליפול לגמרי, והעיקר הוא מה שמכין עצמו לקראת הזמנים הקשים, וכמו שמצינו אצל יוסף הצדיק, שכבר בשנות השבע הכין ואסף תבואה לשמור שיהיה לו בשנות הרעב.

ולכן יכין עצמו שאף בעת ירידה, עכ"פ יחזיק בכל יכולתו במה שיכול, כי עבודת השי"ת בזמנים של קטנות דמוחין, היא עבודה חשובה מאד. ודברים הרבה יכול לתקן בעבודה ה' מתוך קשיים וטרדת מוחו, ואף דברים שבזמנים טובים צריך עבודה רבה וקשה כדי לתקנם, אך בעבודת השי"ת בזמן ירידה, היא עבודה חשובה ונעלית מאד ובכוחה בניקל לתקן הרבה מאד, ועבודה זו גורמת שמחה גדולה ותיקונים גדולים בשמים.

וצריך לידע שבזמנים אלו כל עבודה ואפי' דבר קטן, הוא מאד מאד חשוב בשמים, וגורם נחת גדול להשי"ת, כי העבודה בזמנים אלו חביבה היא עד מאד אצל השי"ת. ולכן אל יפול האדם בזמני ירידות, אלא יכין ויתבונן בעצמו בזמנים של גדלות, שאף אחר שיעברו זמנים אלו ימשיך לעבוד את השי"ת בכל כוחו, ובעת שהאדם ערוך ומוכן למלחמת היצר, אזי יוכל לעבוד את השי"ת כראוי אף בזמני נפילה.

ולזה צריך האדם שיכין עצמו בזמנים דגדלות, שידע שהזמנים הללו לא נמשכים לעולם, אלא יבואו אח"כ זמנים קשים יותר, אך יחזק עצמו כי גם הזמנים הקשים יעברו, וזה דבר חולף על כל האדם, כי כל אחד צריך לעבור זמנים קשים במשך חייו, ולא יפול ח"ו לייאוש ולעזוב הכל לגמרי, אלא יחזק עצמו בכל כוחו עד עת יעברו הקשיים האלו.

ולכן צריך לשמור את התעוררות שהיה מהשפעת הזמנים הנעלים האלו של יו"ט שבועות, ושבת קודש, ובפרט שהם יחד בקדושה אריכתא, ובפרט שבת אחרי שבועות שאמרו בספה"ק שהוא בחינה של "שבת נאך אשבועות", ובודאי שהם זמנים גבוהים מאד. והרבה קנייני קדושה והשפעות רוחניים יש בזמנים אלו, אך צריך האדם שיכין עצמו, ולזכור שאח"כ בימות החול יש זמני ירידה, וצריך לשאוב את כוחות הקיום בזמנים הקשים, מהימים טובים והשבת. ולרומם את הזמנים הללו שהם בחינת מגורשים מהקדושה, וזה ע"י שישמור עצמו לבל יפול בתוך הגשמיות.

וגם על ידי שיכין עצמו היטב שיהיה ערוך ומוכן לקראת הזמני נפילה, שידע שכך הוא טבעו של עולם, וכל אדם עובר זאת בפרטות, ואף בכללות העולם יש זמני נפילה וכמו שראויים בזמנינו שהכלכלה לא במצב הכי טוב, אך צריך האדם לחזק עצמו לבל ייפול לייאוש ח"ו אלא יחזק עצמו, ויאמין שזמנים אלו יחלפו, ואז יזכה שיושאר אצלו הקנייני קדושה מהיו"ט והשבת. והשי"ת יעזור שיתקע בליבנו ההשפעות דקדושה הנשפע מהימים הללו, ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון מידי יום רביעי למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com